

Kína közel van

Egy népszerű angol nyelvű útikönyv szerint Budapest nyolcadik kerületét főleg cigányok és kínaiak lakják. Az ezerszer áldott és elátkozott, irodalmi remekművekben és rendőrségi jelentésekben sűrűn megörökített Józsefváros szemünk előtt alakul át a kisebbségiek és a bevándorlók negyedévé. Természetes persze, hogy az útikönyv túloz, s a kerület lakóinak többsége (különösen az elegánsabb Belső-Józsefvárosban) továbbra is a többségi etnikumhoz tartozik, de az kétségtelen, hogy néhány józsefvárosi utcán és téren könnyen olyan érzésünk támad, mintha idegen városba érkeztünk volna. Világszerte természetesnek számít, hogy a nagyvárosokban egész negyedeket formálnak a maguk sajátos arculatára a kisebbségiek és a bevándorlók.

Valaha a régi Magyarországon is így volt ez. A nagy hírű francia építész, *Le Corbusier* által Budapest legfestőibb negyedének nevezett és a II. világháború előtt lerombolt Tabán például a rácok (szerbek) negyedeként élt a fővárosi köztudatban. A nacionalista diktatúrák XX. századi tombolása előtt nemigen akadt olyan város, amelyben kisebb-nagyobb számban ne éltek volna identitásukat büszkén őrző idegenek. Csak a szélsőjobboldali kurzus és nyomában a kommunista „idegenellenőrzés” nyilvánította gyanússá a külhoni eredetű, sokszor tisztázatlan állampolgárságú személyeket. (Mai fogalmaink szerint egyébként *Gellért* püspök, *Kapisztrán* János vagy *Bem* apó sem számítanának magyar állampolgárnak...)

A Külső-Józsefváros szívében, egy református egyházközség vasárnap esti „albérlőjeként” évek óta fogadja a hívőket az első magyarországi kínai keresztény templom. Dél előtt a környék reformátusai gyülekeznek istentiszteletre, este pedig a kínai keresztények. Utóbbiak nemcsak Budapest különböző részeiről érkeznek, hanem több vidéki városból is felutaznak a szertartásra. Különös és megható érzést venni egy kínai protestáns istentiszteleten a Józsefvárosban. A hívek jóval a szertartás kezdete előtt megjelennek, hiszen az egyházközség egyben nyelvi közösség is, ahol az egymástól távol élő emberek hetente egyszer anyanyelvükön beszélgethetnek egymással. (Ezt a kettős célt szolgálta az emigráció hőskorában számos amerikai magyar templom is.) Az Úr asztala mellé egész mikrofonost szerelnek a nyolctagú kórus számára. Kiosztják az esti énekek és igehirdetések kínai nyelvű, fénymásolt szövegét. Az írásvetítő mellé ül egy kínai kamasz, aki duplatalpú edzőcipőjével és hanyagul félredobott hátizsákjával akár jelképe is lehetne a közeli kínai piacnak. A lányok kézzel kézre adják a pillepalackos üdítőt, s nagyra fújják a rágógumit. Rideg ájtatosko-

dás helyett jóféle öröm tölti be a termet. Maga a szertartás is felettébb oldott a magamfajta közép-európai katolikus számára. Természetes a felcsattanó taps és hangos nevetés, bár sinológusnak számító kísérem szerint a hívek a kínai szokásokhoz mérten meglepő figyelemmel ülik végig a többórás istentiszteletet.

A magyar társadalom a rendszerváltozás óta eltelt időszakban lényegében hozzácsokott a kínaiak jelenlétéhez. Nemcsak a fővárosban, hanem egészen kis városokban is, ahol egy-két kínai család próbált szerencsét részint ruha- és cipőkereskedéssel, részint étteremmel vagy gyorsbüfével. Egy ismert nemzetközi mondás szerint annak, aki szereti a kínai konyhát, el kell viselnie a kínai szakácsot is. Márpedig a magyar nép a jelek szerint megszerette a kínaiak főztjét. Nem csak az idegen ízek iránt hagyományosan nyitott nagyvárosi értelmiségiek, hanem a kisemberek, a hivatali dolgozók és a külvárosi családok is. A kínai kifőzde és gyorsbüfé egyre gyakrabban helyettesíti a privatizáció során felszámolt üzemi étkezdét és a tönkrement kisvendéglőt. Az ilyen műintézetekben készülő ételeknek szakértő inyencek szerint kevés közük van az igazi kínai konyhához. De a magyar fogyasztók nem egzotikumból, hanem kényelmi és praktikus okokból ragaszkodnak a kínai módival megbolondított gyors és viszonylag olcsó falatokhoz.

Ennél is nagyobb jelentősége van a kínai piacoknak, amelyek a lakosság széles rétegei számára az egyetlen lehetőséget jelentik arra, hogy új ruhát, cipőt, sportfelszerelést vásároljanak maguk és családjuk számára. Belföldes kereskedők szerint több elegáns belvárosi bolt tulajdonosa is a kínai piacon szerzi be a jobb kerületekben többszörös áron értékesített holmikat. A vásárlók többségéről azonban elmondható, hogy bolti áron és hazai kereskedőtől már egyszerűen nem tudnának ruhát, cipőt vagy műszaki cikket vásárolni. A kínai piacnak ezért társadalompolitikai – hagyományosabb szóval: közellátási – feladata is van. Ha a közbeszédben kevés szó is esik róla, Magyarországon nagyjából mindenki tudja, hogy a kínai piac nélkül a szegények élete még keserűbb és sivárabb lenne, s az olcsón nyélbe ütött kis vásárlások sok, potenciálisan az elitet fenyegető indulatot semlegesítenek. Dühödt szélsőjobboldalakat leszámítva ezért senki sem feszegeti azt a kérdést, hogy a plazák és amerikai stílusú gyorsétermek sikeres vetélytársaként miért virágzik a kínai piac és büfé is. (Sajnos mindkettő a hazai kereskedelem és vendéglátóipar pozícióit rontja, de erről nem a kínai árusok, hanem a magyar gazdaságpolitikussok tehetnek.)

Magyarországon becslések szerint tíz-tizenkétezer kínai él. Vagyis sokkal többen, mint ahányan a kisebbségi törvény szerint nyilvántartott nemzetiségek némelyikéhez (görögök, ukránok, lengyelek stb.) tartoznak. A kínaiak általában nem akarnak magyar állampolgárságot szerezni, alig beszélnek magyarul és szívesen élnek zárt etnikai közösségekben. Nem igényelnek a magyar államtól szociális segílyt és másféle anyagi támogatást sem. Lényegében a piacról élnek, s nagyjából annyian maradnak belőlük Magyarországon, ahányan családjukkal együtt üzleti vállalkozásaikból meg tudnak élni. A magyar állam természetes joga, hogy ellenőrizze és szabályozza mások mellett a kínaiak bevándorlását is, de a gyakorlatban a piaci lehetőségek minden idegenrendészetnél hatékonyabb ellenőrzést jelentenek. (Az Egyesült Államokba, ahol az engedély nélküli bevándorlók foglalkoztatása öt évig terjedő börtönnel sújtható, évente százezer kínai érkezik törvénytelenül - mert van igény a munkájukra.) A sokat emlegetett kínai bűnözést a magyar rendőrség az eddigieknél jóval hatékonyabban deríthetné fel, ha sikerülne a magyarul beszélő fiatal kínaiak közül előbb polgári alkalmazottakat, majd a későbbiekben akár rendőröket is toborozni. A fejlett magyarországi kínai sajtó egyébként élénken foglalkozik a közbiztonsági kérdésekkel, hat itteni kínai lapnak van ilyen rovata. Alighanem sajátos képet kapnánk rendőrségünkről, ha valaki például „Háló, Police” című rovatot rendszeresen lefordítaná az egyik budapesti kínai lapból. Mivel kínaiak Japántól az Egyesült Államokig és Svédországtól Dél-Afrikáig minden fejlett országban megtelepedtek, épeszű ember nem csodálkozhat azon, hogy a vasfüggönytől megszabadult Magyarországon is virágzásnak indult a kínai közösség. Minthogy tagjai nem se-

gélyből, hanem a piacról élnek, csak egy diktatúra vagy a lakosság teljes elszegényedése űzhetné el őket, amit saját érdekünkben sem kívánunk. Tömeges, az eddigi létszámot nagyságrenddel meghaladó kínai állampolgár bevándorlása nem valószínű, s nem is hiszem, hogy a magyar államnak támogatnia kellene ilyesmit. (Mint emlékezetes, dr. Torgyán József fontolgatta Tajvan szigetéről a kínaiak tömeges bevándorlását.)

Kívánatos lenne viszont, hogy a magyar közvélemény az eddiginél jobban megismerje a velünk élő kínaiak közösségeit. A kínaiak nem igényelnek semmiféle kedvező megkülönböztetést, kisebb hatósági sérelmeiket és belső vitáikat többnyire magukban tartják, de örömeiket és gondjaikat a magyar társadalomnak is érdemes lenne megismernie. Már csak azért is, mert kínaiak gyakorlatilag a világ minden részén élnek, s így tanulságos tudni, milyenek látják valós fejlődésünket. (Piacon és kifőzdében amúgy is jobban megismerni a helyi népeket, mint szociológiai felmérések során.) Minél jobban sikerül nekünk is megismerni őket, annál kevesebb esélye lehet az ismeretlenséggel operáló idegengyűlöletnek. Az emberek úgy általában emberek, s a huszonegyedik században minden jel szerint még természetesebb lesz az idegen etnikumok együttélése a globalizálódó világban. A magyarországi kínai közösség lényegében a rendszerváltozás terméke, s mindennapi állapota hűen tükrözi a magyar társadalom hangulatát és piaci igényeit. Még az is, ahogy a kínai keresztények újsághirdetés útján találtak rá az őket tisztos bérért befogadó református egyház-községe.

Hegyi Gyula
EP képviselő

Olvassa a **Barátság**-ot! Fizessen elő most 2007-re!

Éves előfizetési díj: 1920 Ft (1200 Ft + 720 Ft postaköltség)

A folyóirat előfizethető:

- a Filantróp Társaság Barátság szerkesztősége OTP-számlaszámán: 11711034-20813402,
- vagy e szelvény visszaküldésével (1519 Budapest, Postafiók 452.).

Név:.....

Lakcím:.....

Csekket vagy számlát kér:.....

e-mail címeink: baratsag@chello.hu, info@nemzetisegek.hu

honlapunk: www.nemzetisegek.hu

Várjuk könyvtárak, iskolák, kisebbségi önkormányzatok, egyesületek, baráti körök jelentkezését!